ความพึงพอใจของมารดาที่มารับบริการการคลอดและกลยุทธ์การพัฒนาบริการ ที่โรงพยาบาลทริบฮูวานยูนิเวอซิตี้ทีชชิ่งในเนปาล

นางจามูน่า ทามราก้า ซายามิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2541 ISBN 947-331-057-6 ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MOTHER'S SATISFACTION WITH DELIVERY SERVICES AND STRATEGIES FOR IMPROVEMENT OF DELIVERY SERVICES AT TRIBHUVAN UNIVERSITY TEACHING HOSPITAL IN NEPAL

Jamuna Tamrakar Sayami

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirement for the Master of Science in Health Development
Health Development Program
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic year 1998
ISBN 947-331-057-6

Thesis Title	: Mother's Satisfaction with Delivery Services and Strategies for		
	Improvement of Delivery Services at Tribhuvan University		
	Teaching Hospital in Nepal.		
Ву	: Mrs. Jamuna Tamrakar Sayami		
Program	: Health Development		
Thesis advisor	: Assoc. Prof. Chanvit Kotheeranurak		
Thesis co-advisor	: Mrs. Piyalumporn Havanond.		
Accepted by th	e graduate School, Chulalongkorn University in partial fulfillment of the		
requirement for the M	requirement for the Master's Degree. Dean of Graduate School		
	(Prof. Supawat Chutivongse, M.D.)		
THESIS COMMITTEE Plants Chairman			
	(Prof. Pirom Kamol-Ratanakul, M.D., M.Sc.)		
	Thesis advisor		
	(Assoc. Prof. Chanvit Kotheeranurak, M.D., M.B.A.)		
	Paralage Ha Co-advisor		
	(Mrs. Piyalumporn Havanond, M.Sc.)		
	Montchai Chalapianitet Member		
	(Asst Prof Montchai Chalanrawat M.D. M.Sc.)		

(Asst. Prof. Montchai Chalaprawat, M.D., M.Sc.)

จามูน่า ทามราก้า ซายามิ : ความพึงพอใจของมารดาที่มารับบริการการคลอด และกลยุทธ์การพัฒนาบริการที่โรงพยาบาลทริบฮูวานยูนิเวอร์ซิตี้ทีซซึ่งในเนปาล (MOTHER'S SATISFACTION WITH DELIVERY SERVICES AND STRATEGIES FOR IMPROVEMENT OF DELIVERY SERVICES AT TRIBHUVAN UNIVERSITY TEACHING HOSPITAL IN NEPAL) อ.ที่ปรึกษา : รศ.นพ. ซาญวิทย์ โคธีรานุรักษ์. อ.ที่ปรึกษาร่วม : อ.บียลัมพร หะวานนท์ 102 หน้า ISBN 947-331-057-6

วัตถุประสงค์การศึกษา เพื่อศึกษาความพึงพอใจของมารดาต่อการบริการทำคลอดใน สถานที่ที่แตกต่างกันในเรื่องการดูแลคนไข้ของแพทย์ การพยาบาล และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ รวมถึงการวางระเบียบกฎเกณฑ์กลยุทธต่างๆ เพื่อการปรับปรุงทางด้านการให้บริการทำคลอดใน โรงพยาบาลทริบฮูวานยูนิเวอร์ซิตี้ และเพื่อเพิ่มความพึงพอใจของมารดา

. โดย ลดัง คริสตรปี พุขธรรมโรก การไ = 5 การ

รูปแบบ: การวิจัยเชิงพรรณาแบบตัดขวาง แหล่งข้อมูล: โรงพยาบาลทริบฮูวานยูนิเวอร์ซิตี้

กลุ่มตัวอย่าง: มารดาที่เข้ามาคลอดบุตรในโรงพยาบาลระหว่างการสำรวจ; เจ้าหน้าที่ของ โรงพยาบาลจำนวน 3 กลุ่ม : แพทย์, พยาบาล, และคณะผู้บริหาร จำนวน 339 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง

วิธีการศึกษา: ศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยสร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลของ มารดาที่มาคลอดบุตรในโรงพยาบาลระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนสิงหาคม 2541 เพื่อศึกษา ความพึงพอใจในการใช้บริการ และมีการอภิปรายร่วมกับบุคลากรของโรงพยาบาลเพื่อให้ได้มา ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการวางกฎเกณฑ์กลยุทธเพื่อการปรับปรุงการให้บริการของโรงพยาบาล

สรุปผลการศึกษา : ผลการเก็บข้อมูลพื้นฐาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุเฉลี่ย 23.49 ปี พื้นฐานการศึกษาของมารดาคือ ไม่รู้หนังสือร้อยละ 16.2, ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 38.1, ร้อยละ 30.7 ศึกษาในระดับวิทยาลัย และนอกเหนือจากนั้นศึกษาในระดับอื่นๆ สถานภาพการทำงาน ร้อยละ 72.2 เป็นแม่บ้าน และประกอบอาชีพเกษตรกรรมร้อยละ 27.8 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว 5,000 รูปี ข้อมูลด้านสูติกรรม ร้อยละ 49 ตั้งครรภ์เป็นครั้งแรก นอกเหนือจากนั้นเป็นครรภ์ที่ 2 ขึ้นไป, ร้อยละ 89.1 มีการฝากครรภ์ที่โรงพยาบาล และร้อยละ 59.6 คลอดปกติ

ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของมารดาต่อการรับบริการด้านสูติกรรมอยู่ในระดับร้อยละ 96.5 เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วนในเรื่องของความพึงพอใจ พบว่ามีความแตกต่างกันไม่ มากนัก ความพึงพอใจต่อการรักษาพยาบาลของแพทย์คิดเป็น ร้อยละ 86.7 ความพึงพอใจในการพยาบาลร้อยละ 92.9 และความพึงพอใจในการบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ร้อยละ 87.9

เมื่อใช้สถิติไคล์สแควร์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างข้อมูล 2 ตัว แปร ได้แก่ ความพึงพอใจและข้อมูลพื้นฐานของมารดา พบว่าการรักษาของแพทย์และจำนวน ครั้งของการตั้งครรภ์มีความสัมพันธ์กันที่ระดับ p=0.016 โดยมารดาที่ตั้งครรภ์มากกว่าหนึ่งครั้ง จะมีความพอใจมากกว่ามารดาที่ตั้งครรภ์เป็นครั้งแรก ส่วนความพึงพอใจที่มีต่อการพยาบาล สัมพันธ์กับรายได้ของครอบครัวที่ระดับ p=0.048 คือมารดาที่มีรายได้น้อยมีความพอใจต่อการ พยาบาลมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้มาก

การวิจัยแลดงกลยุทธเพื่อการปรับปรุงการให้บริการด้านต่างๆคือ การปรับปรุงด้านสุขอนามัย การเพิ่มจำนวนเตียงคนไข้และจำนวนเจ้าหน้าที่, การจัดหาเครื่องมือเพิ่มเติม, การให้ความรู้ พื้นฐานแก่คนไข้ และการพัฒนาบุคลากร ตลอดจนให้อำนาจในการตัดสินใจดูแลรักษาคนไข้

ภาควิชาภาความ ภาควิชา	ลายมือชื่อนิสิต
0.4	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ปีการศึกษา	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม <i>ในเฉยาะ Ha</i>

คำชี้แจงการพิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์

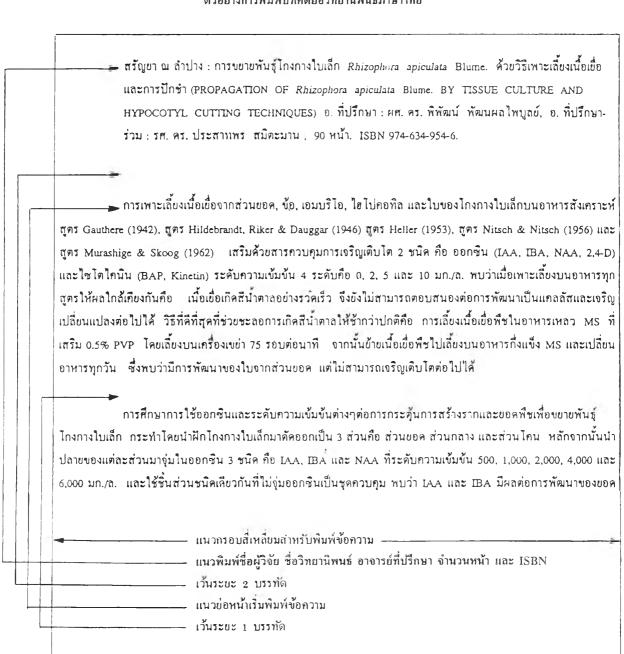
ให้ปฏิบัติดังนี้

- 1. พิมพ์บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ ความยาวไม่เกิน 1 หน้า ลงในกรอบสีเขียวด้านหลังของกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อฯ ที่บัณฑิตวิทยาลัยจะมอบ ให้เพียงแผ่นเดียวเท่านั้น (ดูดัวอย่างข้างล่าง)
- 2. ถ่ายสำเนาบทคัดย่อฯ ที่พิมพ์เสร็จแล้ว ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เรียงไว้หน้าบทคัดย่อของดันฉบับวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ทุกเล่ม
- ส่งกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อฯ (ซึ่งได้พิมพ์บทคัดย่อฯ เรียบร้อยแล้ว) พร้อมด้วยสำเนา 1 ชุด ที่งานมาตรฐานการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย ในวันส่งต้นฉบับวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ข้อแนะนำ

- 1. เพื่อป้องกันการผิดพลาดหรือซำรุด นิสิตควรทดลองพิมพ์ บทคัดย่อฯ ในกระดาษ A4 ซึ่งตึกรอบเท่าดัวอย่างให้ถูกต้องก่อนพิมพ์ลงด้านหลัง ของกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อ
- 2. การพิมพ์ ชื่อผู้วิจัย ชื่อเรื่องภาษาไทย-อังกฤษ ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา จำนวนหน้า การเว้นระยะ การเว้นบรรทัด ให้ดูตัวอย่างข้างล่าง (ชื่อ ยศ ให้พิมพ์ต่อท้ายชื่อสกุลของผู้วิจัยคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค ".")

ตัวอย่างการพิมพ์บทกัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาไทย

407 5378 30: MAJOR HEALTH DEVELOPMENT

KEY WORD: DELIVERY SERVICES, SATISFACTION AND STRATEGIC ISSUES

JAMUNA TAMRAKAR SAYAMI: MOTHER'S SATISFACTION WITH DELIVERY SERVICES AND STRATEGIES FOR IMPROVEMENT OF DELIVERY SERVICES AT TRIBHUVAN UNIVERSITY TEACHING HOSPITAL IN NEPAL. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. CHANVIT KOTHEERANURAK. M.D., MB.A., CO-ADVISOR: MRS. PIYALUMPORN HAVANAND. M. SC. 102 PP. ISBN 947-331-057-6.

Objective: To study the mother's satisfaction with delivery services in different locations of care in relation to doctor care, nursing care and service facilities and formulate strategic issues to improve the delivery services in the Tribhuvan University Teaching Hospital and increase satisfaction of mothers.

Design: A cross sectional descriptive study design.

Setting: Tribhuvan University Teaching Hospital Maternity Ward.

Subjects: Mothers who delivered in the TUTH during the survey period. Hospital staff in three groups nurses, doctors and management team. A total of 339 subjects were randomly selected with eligibility criteria.

Method: The study is quantitative as well as qualitative. A structured interview questionnaire was used for data collection of mothers who delivered in the hospital for the satisfaction ratings during May to August 1998. Focus group discussion sessions were conducted with hospital staff in three groups to collect information about formulation of strategic issues for improvement of delivery services.

Results: The background characteristics results show that the mean age of respondents is 23.49 years. The education status are 16.2% illiterate, 38.1% secondary school, 30.7% college and rest are other categories. Employment status are 72.2% housewives and farmers and 27.8% are service holders. Median monthly family income is Rs 5000. Likewise obstetric data shows 49% primi para, 89.1% had antenatal care visit and 59.6% are the normal delivery.

The proportion of mothers stisfied with overall delivery services is 96.5%. However separate scale analysis of three dimensions of delivery services are slightly different. There are 86.7% satisfied in doctor care dimension, 92.9% satisfied in nursing care dimension and 87.9% in service facility.

The statistically significant association found at alpha level 0.05 when x^2 test was performed in two by two contingency table in the satisfaction dimension and background characteristic variables. Such as satisfaction with doctor care dimension and parity of mothers at p=0.016 where multi parus mothers are more satisfied than primi paras. Similarly satisfaction in nursing care and monthly family income showed association at p=0.048 where less income category are satisfied than more income category.

The qualitative data revealed strategies for improvement as prompt need to improve sanitation facilities, increase beds and staff number, additional supply of instruments, initiate patient orientation and staff development activities and obtain autonomy in decision making etc.

ภาควิชา การพัฒนาสุขภาพ	ลายมือชื่อนิสิต
สาขาวิชาารพัฒนาสุขภาพ	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ปีการศึกษา ²⁵⁴¹	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

คำชี้แจงการพิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์

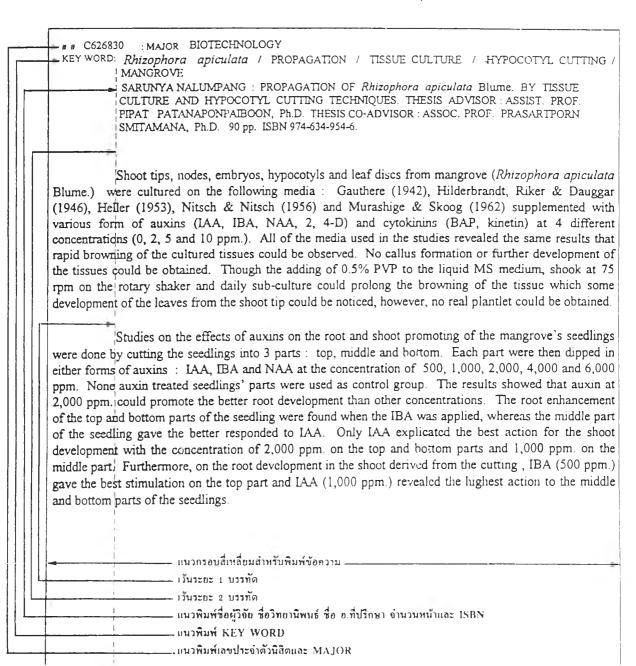
ให้ปฏิบัติดังนี้

- 1. พิมพ์บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ ความยาวไม่เกิน ! หน้า ลงในกรอบสีเขียวด้านหลังของกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อฯ ที่บัณฑิตวิทยาลัยจะมอบ ให้เพียงแผ่นเดียวเท่านั้น (ดูดัวอย่างข้างล่าง)
- 2. ถ่ายสำเนาบทคัดย่อฯ ที่พิมพ์เสร็จแล้ว ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เรียงไว้หน้าบทคัดย่อของต้นฉบับวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ทุกเล่ม
- ส่งกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อฯ (ซึ่งได้พิมพ์บทคัดย่อฯ เรียบร้อยแล้ว) พร้อมด้วยสำเนา 1 ชุด ที่งานมาดรฐานการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย ในวันส่งตันฉบับวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ข้อแนะนำ

- 1. เพื่อป้องกันการผิดพลาดหรือซำรุด นิสิตควรทดลองพิมพ์ บทคัดย่อฯ ในกระดาษ A4 ซึ่งตีกรอบเท่าตัวอย่างให้ถูกต้องก่อนพิมพ์ลงด้านหลัง ของกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อ
- 2. การพิมพ์ ชื่อผู้วิจัย ชื่อเรื่องภาษาไทย-อังกฤษ ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา จำนวนหน้า การเว้นระยะ การเว้นบรรทัด ให้ดูตัวอย่างข้างล่าง (ชื่อ ยศ ให้พิมพ์ต่อท้ายชื่อสกุลของผู้วิจัยคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค ",")

ตัวอย่างการพิมพ์บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษ

ACKNOWLEDGEMENT

The author wishes to express her gratitude to the major advisor Assoc. Prof. Chanvit Kotheeranurak and Co-advisor Mrs. Piyalumporn Havanond for their guidance, encouragement and hospitality during the whole period of academic program. My special thanks go to Prof. Pirom kamal-ratanakul for his exceptionally wise and encouraging criticism and advice even prior to the commencement of this program till now, and particularly for his parental attitude to the author. The author is also grateful to Assoc Prof. Montchai Chalaprawat, Mrs. Somrat Lertmaharit, Mrs. Tuanchai Inthusoma, Ms. Vinus Udomprasertgul and all the other teachers for their valuable comments and suggestions throughout program, and to members in Thai CERTC Consortium office for effective support, especially to Mrs. Tati Mekananda and Daw who always keep the intensive atmosphere cheerful. The author also wants to express her thanks and appreciation to all her colleagues, whose friendship will be everlasting.

The author wishes to heartily thank Dr. G.P. Sharma the Director of Tribhuvan University Teaching Hospital, Maharajganj, Kathmandu for his kind permission to conduct this study in TUTH and his valuable suggestion on collecting information from hospital. The author also highly appreciate all the cooperation and help provided by her colleagues Geeta Kamal Shrestha and Narbada Thapa.

The author's deepest gratitude goes to her husband Dr. Arun Sayami and daughters Matina and Aruna for their encouragement and inspiration during whole period of academic program. Special thanks goes to Mr. Ramji Dhakal who has always been helpful in providing all valuable suggestions and encouragement throughout research study period in Nepal. Finally the author particularly thanks the authority of Chulalongkorn University for giving her a precious opportunity to study in Health Development Program.

CONTENTS

Page
Abstracts (Thai)iv
Abstract (English)v
Acknowledgementvi
List of tablesxi
List of figuresxiii
CHAPTER I
1. BACKGROUND AND RATIONALE1
1.1 Research Site Maternity Ward
1.2 The Host Organization3
1.3 Nepal and Health Service Delivery System6
1.3.1 Country Profile6
1.3.2 Demographic Situation
1.3.3 National Health Policy and Health System8
1.4 Rationale of Study9
CHAPTER II
2. LITERATURE REVIEW
2.1 Definition and Concept of User's Satisfaction12
2.2 Theory of Satisfaction14
2.3 Definition of Maternity Care
2.4. Scope of University Hospital in Health Service Delivery

	2.5 Factors Determining Satisfaction and Dissatisfaction	17
	2.6 User's Opinion in Developing Health Services	25
	2.7 Evidence on user's satisfaction literature from Nepal	26
	2.8 Literature on General Methodological issues on Satisfaction	27
	2.9 The Methods of Qualitative Research Approach	28
	2.10 Focus Group Discussion.	28
CH	IAPTER III	
3.	RESEARCH METHODOLOGY	29
	3.1 Research Question	29
	3.1.1 Primary Research Question	29
	3.1.2 Secondary Research Questions	29
	3.2 Research Objective	29
	3.2.1 General Objective	29
	3.2.2 Specific Objectives	29
	3.3 Conceptual Framework	30
	3.4 Independent and Dependent Variables	31
	3.5 Operational definition of the terms used in the study	32
	3.6 Study Design	33
	3.6.1 Qualitative Approach	33
	3.6.2 Quantitative Approach	34
	3.7 Population and Sample	34
	3.7.1 Target population	34
	3.7.2 Population to be Sampled	34

3.7.3 Eligibility	Criteria	35
3.7.4 Sampling T	Cechnique	35
3.7.5 Estimation	of Sample Size	36
3.8 Observation and	Measurement	36
3.8.1 Method o	of Data Collection	37
(i)	Questionnaire design	37
(ii)	Criteria for Questionnaire	38
(iii)	Scale of Measurement	38
(iv)	Validity & Reliability	38
(v)	Pretesting of Questionnaire	39
(vi)	Reliability of Instrument	40
(a) Face to Face Interview	v	40
(b) Focus Group Discuss	ion	41
(i) Components of foc	us group discussion	42
(ii) Conduct of focus	group discussion	42
3.8.2 Data Analysis and l	Interpretation	43
(i) Background Ch	aracteristic Data	43
(i) Satisfaction Da	ta	44
(iii) General Inform	nation and Recommendation Data	47
3.8.3 Data presentation		47
3.9 Ethical consideration	1	48
3.10 Limitations of Stud	ly	48
3.11. Benefit of the Study	y	48
3.12. Obstacles during Im	plementation	49

CHAPTER IV

4.	RE	SULTS	50
	4.1	Results of Background Characteristics of mothers	50
		4.1.1 Socio-demographic data	.50
		4.1.2 Results of Obstetric data	52
4.2		Results on Proportion of Satisfaction with Delivery Service	.53
		4.2.1 Result of satisfaction with Doctor Care Dimension	53
		4.2.2 Result of satisfaction with Nursing Care Dimension	54
		4.2.3 Result of satisfaction with Service Facility Dimension	55
		4.2.4 Result Individual item analysis of Satisfaction variables	55
		4.2.5 Association between satisfaction with Doctor Care and	
		Background Characteristics	.55
		4.2.6 Association between satisfaction with Nursing Care and	
		Background Characteristics	57
		4.2.7 Association between satisfaction with Service Facility and	
		Background Characteristics	.59
4.	3	General Information and Recommendations	61
		4.3.1 Waiting Time in Admission Room	61
		4.3.2 Frequency of Examination in Labor Waiting Room	62
		4.3.3 Cost of Care	63
		4.3.4 Opinion about Adequacy of Staff	63
		4.3.5 Problems faced in the Hospital	64
		4.3.6 General Quality of Service	64
		4.3.7 Results of Recommendations for Improvement of Service	65

	4.3.	8 Results of Focus Group Discussions	66
	4.3	.9 SWOT Analysis	70
	4.3	.10 Strategic Issues for Improvement of delivery Services	72
Cl	HAPTER	V	
5.	DISCUSS	SION, CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS	73
	5.1 Ove	rall Satisfaction	73
	5.1.1	Nursing Care Dimension	74
	5.1.2	Doctor Care Dimension	76
	5.1.3	Service Facility Dimension	76
	5.1.4	Variables associated with Satisfaction	77
	5.1.5	Triangulation of FGD and PSQ results	77
	5.2 Con	clusion	78
	5.3 Reco	ommendations	80
RI	EFEREN	CES	81
Al	PPEDIXE	ES	87
1.	Hospital	organogram	88
2.	Question	nnaire	89
3.	Item cor	relation results	93
4.	Internal	consistency result	94
5.	Focus G	roup Discussion Guidelines	95
6.	Individu	al Item analysis result	97
7.	Consent	form from hospital	100
8.	Consent	form from Ethical committee of NHRC	101
۵	VITAE		102

LIST OF TABLES

Table	Page
	2
1.1 Records of Deliveries in the Maternity Ward	3
1.2 Health Indicator of Nepal	7
4.1 Socio-demographic Data	51
4.2 Obstetric Data	52
4.3 Proportion of Satisfaction in delivery service	53
4.4 Satisfaction in doctor care dimension	54
4.5 Satisfaction nursing care dimension	55
4.6 Association between Mothers Satisfaction in doctor care dimension	ı
and background Characteristics	57
4.7 Association between Mothers Satisfaction in nursing care dimension	
and background characteristics	59
4.8 Association between Mothers Satisfaction in service facility dimens	ion
and background characteristics	61
4.9 Waiting time at admission room	62
4.10 Frequency of examination in Labor waiting room	63
4.11 Results of General Information regarding Hospital Service	64
4.12 Recommendation for Improvement of Service	65
4.12 SWOT analysis of Fagus Group Discussion	71

LIST OF FIGURES

Fig	ures	Page
3.1	Model of Conceptual Framework	30
3.2	Conceptual Framework of Study	31